

PROTOKÓŁ
I posiedzenie
doraźnej Komisji ds. Równego Traktowania,
Dialogu Obywatelskiego i Wielokulturowości
(14.03.2023 godz. 14⁰⁰ – wideokonferencja)

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia (podjęcie decyzji o trybie obradowania).
2. Prezentacja Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030.
3. Sprawy różne.
4. Zakończenie posiedzenia.

W posiedzeniu uczestniczyli: Alina Bednarz, Przewodnicząca, Urszula Koszutska, Zastępca Przewodniczącej, członkowie: Lucyna Ekkert, Dorota Konieczny-Simela, Andrzej Molin, Alina Nowak, Mariusz Ogończyk, Tadeusz Sławek.

1. Otwarcie posiedzenia:

- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – otworzyła posiedzenie – wszyscy członkowie Komisji wyrazili zgodę na prowadzenie obrad w trybie zdalnym.

2. Prezentacja *Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030:*

- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – program, o którym mowa, jest pewnym kompendium wiedzy o sytuacji w kraju, zawiera szereg badań i diagnoz oraz propozycji działań, niestety nie wskazuje źródeł finansowania. Wniosek po lekturze programu: istnieje zjawisko dyskryminacji i nierównego traktowania. Komisja powinna skupić się na monitorowaniu realizacji założeń *programu*, ale także, jeśli to możliwe, na wspieraniu samorządów w realizacji tegoż *programu*. *Krajowy Program...* funkcjonował już w latach 2013-2016, choć był przewidziany na dłuższy okres czasu. Obecny *program* przygotowany jest w oparciu o ewaluację poprzedniego i został przyjęty w maju 2022 roku. Powołano Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, a także koordynatorów wojewódzkich. Polityka antydyskryminacyjna jest kształtowana przez przepisy międzynarodowe oraz krajowe, przede wszystkim

tw. *ustawę równościową*, która weszła w życie w 2011 roku. Zakres działań obejmuje: podnoszenie świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania, przeciwdziałanie naruszeniom równego traktowania, współpracę z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania. Przepisy tej ustawy dotyczą równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz:

- działań na rzecz pełnego poszanowania godności, równości i wolności człowieka,
- uwzględniania zasady równego traktowania i niedyskryminacji w każdym działaniu danego urzędu,
- dążenia do wzrostu kapitału społecznego na terenie danego województwa dzięki aktywizacji wszystkich grup społecznych,
- pełnego wykorzystania potencjału tkwiącego w osobach dotąd wykluczanych i dyskryminowanych,
- zwiększania świadomości osób zatrudnionych w danym urzędzie w zakresie zasady równości i poszanowania praw człowieka.

Osie priorytetowe programu to:

- polityka antydyskryminacyjna,
- praca i zabezpieczenia społeczne,
- edukacja,
- zdrowie,
- dostęp do dóbr i usług,
- budowanie świadomości,
- gromadzenie danych i badania,
- koordynacja.

W związku z powyższym proponuje się następujące tematy do planu pracy Komisji:

a) w obszarze *równego traktowania*:

- nowe oblicze ubóstwa wykluczające z życia społecznego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego),
- rynek pracy w województwie śląskim a dyskryminacja – (Wojewódzki Urząd Pracy),
- polityka senioralna w województwie śląskim (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego),

- prezentacja *Wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2023-2028* (Pełnomocnik Marszałka ds. osób z niepełnosprawnościami),
- dostępność architektoniczna, cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna dla pracowników i interesariuszy ze specjalnymi potrzebami w Urzędzie Marszałkowskim – (Koordynator ds. dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej),
- innowacyjne podejście do planowania i projektowania wobec potrzeb starzejącego się społeczeństwa (przedstawiciel Fundacji *Laboratorium Architektury 60+ (LAB 60+)*),
- *Plan Równości Płci* – wewnętrzna strategia działań, która ma na celu promowanie równości płci poprzez zmiany instytucjonalne i kulturowe w organizacji;

b) w obszarze *wielokulturowości*:

- cykl debat regionalnych o wielokulturowości regionu (propozycja radnej Urszuli Koszutskiej),
- działania Urzędu Marszałkowskiego na rzecz integracji uchodźczyń i uchodźców z Ukrainy;

c) w obszarze *dialogu obywatelskiego*:

- bieżąca współpraca z Radą Działalności Pożytku Publicznego, Młodzieżowym Sejmikiem, Śląską Radą Seniorów, Sejmikiem Osób z Niepełnosprawnościami.
- **radna Urszula Koszutska** – odnośnie obszaru wielokulturowości propozycja włączenia tematu języka regionalnego („małoojczyźnianego”) w ramach cyklu konferencji *Festiwal języka śląskiego*. Warto wsłuchać się w głos środowisk lokalnych i ewentualnie spróbować podjąć działania mające na celu uznanie języka śląskiego, z wszystkimi odmianami, jako języka regionalnego. Drugi temat: dom Wojciecha Korfanteo w Siemianowicach Śląskich i rozeznanie możliwości jego renowacji.
- **radny Tadeusz Sławek** – zwrócił uwagę na różnorodność dialektów – oprócz *śląskiej godki* lokalnie są używane inne dialekty, np. na południowych krańcach województwa, bądź na północy – jest więc potrzeba stworzenia takiej formuły, aby te regiony nie czuły się zmarginalizowane. Plan pracy jest dość obszerny i może należałoby pomyśleć o sposobach kumulowania tematów. Położenie akcentu na regionalizm będzie wymagał zainteresowania placówek oświatowych, może także wizyt w szkołach.

- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – w zamyśle konferencji w regionach jest oczywiście zaplanowana szeroka formuła i wrażliwość na wszelkie lokalne odmiany językowe i odrębność kulturową.
- **radna Alina Nowak** – wskazała na konieczność spotkania z wojewódzkim koordynatorem ds. równego traktowania i uzyskanie informacji o podejmowanych działaniach, a to wynika z sygnałów, które płyną z terenu – zgłosiła się pewna osoba z konkretnymi problemami, co też świadczy, że inicjatywa powołania doraźnej komisji była trafiona.
- **radny Andrzej Molin** – podkreślił konieczność doceniania postaci z różnych zakątków województwa i przypomniał, że oprócz *Roku Wojciecha Korfanteo* mamy także ustanowiony *Rok prof. Józefa Buzka*, postaci związanej ze Śląskiem Cieszyńskim, także zasłużonej w krzewieniu polskości. Co do edukacji regionalnej warto oprócz spraw języka poruszać kwestie literatury (Pilch, Rokita, Twardoch), kładąc akcent na szkoły średnie.
- **radna Urszula Koszutska** – propozycja zaproszenia na posiedzenie komisji prof. Jolanty Tambor z Uniwersytetu Śląskiego, opiekuna studiów z zakresu wiedzy o regionie.
- **radny Andrzej Molin** – pytanie o obecną sytuację edukacji regionalnej w szkołach, w jaki sposób jest to realizowane, czy są jakieś podręczniki? Może ktoś z ośrodka metodycznego coś powiedzieć na ten temat? Być może takie treści są obecne podczas lekcji języka polskiego lub historii?
- **radna Dorota Konieczny-Simela** – na przykładzie Mysłowic – nie ma edukacji regionalnej w szkołach średnich, jest w podstawowych. Problemem jest obszerna podstawa programowa, zatem dokładanie kolejnych zajęć nie budzi entuzjazmu.
- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – z doświadczeń z placówkami oświatowymi wynika, że zależy to od indywidualnego podejścia – jedne szkoły kładą nacisk na edukację regionalną, inne niekoniecznie.
- **radna Urszula Koszutska** – statystycznie w Rudzie Śląskiej jest dużo nauczycieli, którzy ukończyli podyplomowe studia z edukacji regionalnej, lokalnie może jest większe zainteresowanie i naciski ze strony rodziców, ale jest też wsparcie ze strony miasta.
- **radna Lucyna Ekkert** – Komisja Edukacji, Nauki i Kultury odbiera sygnały, że jednak z roku na rok jest coraz mniej chętnych na te studia. Co do

wdrożenia – kiedyś istniały tzw. *ścieżki międzyprzedmiotowe*, obecnie już nie, a przedmiotu jako takiego raczej długo nie będzie.

- **radny Tadeusz Sławek** – jeśli zaprosimy prof. Jolantę Tambor, to może byłaby w stanie przedstawić jak wyglądają jej doświadczenia ze szkołami. Co do wątków regionalnych, to powinny być raczej wplecione w tych blokach humanistycznych jako fragment naszej rzeczywistości. Osobny przedmiot to może nie jest najlepszy pomysł.

3. Sprawy różne:

- **radny Mariusz Ogończyk** – zapytał czy jest jakiś plan działania jeśli chodzi o wspomniane konferencje dotyczące regionalizmów i czy mają być skierowane do tzw. ogółu czy konkretnej grupy odbiorców ?
- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – planu jeszcze nie ma, jest zachęta do zastanowienia się i wypracowania modelu. Główni odbiorcy to dzieci wyższych klas szkół podstawowych i młodzież ze szkół średnich.
- **radny Mariusz Ogończyk** – stwierdził, że z jego oświadczenia zawodowego (branża turystyczna) wynika, że mieszkańcy subregionu północnego są jednak zainteresowani kulturą „po sąsiedzku”, czyli chcą wiedzy na temat Górnego Śląska, czy kultury górali beskidzkich, a więc tego typu wątki mogą być obecne w agendzie planowanych konferencji.
- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – można się zastanowić też nad dużą konferencją i zaprosić np. do Sali Sejmu Śląskiego przedstawicieli wszystkich regionów – jest to rzecz do przedyskutowania.

4. Zakończenie posiedzenia – [godz. 14⁴⁵]